

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Яворівська Л.

Науковий керівник – доц. Кравець С. В.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВЛАСНИХ ІМЕН В АНГЛОМОВНІЙ ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ

Постановка проблеми. Власні імена у творах художньої літератури представлені широко, проте їх особливості функціонування досліджені недостатньо. Оними у літературних творах потребують розкриття їхнього функціонального тла у створенні шедеврів художньої літератури.

Актуальність теми. У статті досліджено та проаналізовано вживання власних імен в англomовній літературі та особливості їх функціонування у розкритті сюжету твору. Матеріали дослідження будуть корисними у розробці проблем функціонування конкретних власних імен у літературних творах. Результати дослідження стануть у нагоді у дослідженнях ономастики, зокрема літературної та поетичної ономастики.

Аналіз досліджень та публікацій. Дослідженню власних імен та особливостям їхнього функціонування присвятили свої доробки В. В. Виноградов, В. М. Калінкин, М. І. Карпенко, В. А. Никонов та Г. А. Силаєва. Більшість відомих літературознавців стверджують, що онім (власне ім'я) є засобом творення художнього образу, характеризуючи соціальну приналежність персонажів, відтворюючи національний колорит. Літературні оніми виявляють своє призначення у номінації персонажів художнього твору. Проте оніми, крім номінативної, виконують стилістичну функцію, характеризуючи особливості функціонування власних імен у створенні ідейно-естетичної основи твору. Усі власні імена наділені семантикою, проте існують і такі оніми, створені уявою автора художнього твору, що не мають конкретного значення.

Мета статті – дослідження особливостей функціонування власних імен у творах художньої літератури та приклади їх вживання.

Реалізація мети передбачає аналіз випадків використання конкретних власних імен у художньому творі та особливостей їх функціонування.

Виклад основного матеріалу. Сучасні літературознавці зазначають, власні імена у художній літературі виконують стилістичну функцію, створюючи образ конкретного твору. Письменники обирають чи створюють власні імена відповідно до жанру художнього твору, його ідейно-естетичної цілісності та авторського задуму. Оніми можуть бути наділені позитивною і негативною семантикою, опираючись на особливості використання та звучання. Письменники переконані, що оніми повинні відповідати ідейному задуму, авторському стилю, виражаючи відповідний колорит.

Ономастика літературних творів вивчає функціонування власних назв у шедеврах художньої літератури. Власні імена насамперед виконують стилістичну функцію та беруть участь у творенні образів. До складу художніх власних назв входить така їх особлива група, як заголовки, що стають центром ономастичного тла твору [4, с. 438, 824].

Багато сучасних літературознавців проводять лінгвістичний аналіз власних імен, метою яких є виявлення різних асоціацій та образів, пов'язаних із звучанням імен: зовнішній вигляд, якості характеру, соціальне становище персонажів тощо. Дослідники сьогодення торкаються проблем міжкультурної комунікації, оскільки будь-яке використання власного іноземного імені є актом міжкультурної комунікації, і результатом його є взаємодія двох мовних систем та двох культурних традицій [2].

Усі власні імена володіють значенням предметності, тобто повідомляють про існування конкретної особи. Оніми несуть в собі певну інформацію про особу чи персонажа художнього твору та його характеристики.

Контекст має суттєве значення для дослідження функціональних особливостей власних імен, оскільки оніми безпосередньо характеризують своїх носіїв та потребують тлумачення змісту.

У сучасних творах англomовної художньої літератури існують власні імена, наділені позитивною та негативною семантикою, виражаючи ідейно-естетичну цілісність та функціональні особливості.

Власне ім'я *David* у перекладі з івриту означає «коханий», що надає сюжету літературного твору експресивності та романтичності [6]:

All the complications and traumas of those ugly divorce years were multiplied by the drama of David—the guy I fell in love with as I was taking leave of my marriage [5].

Проте часто у художніх творах та кінострічках замість імені *David* (*Девід*) вживається дериват *Dave* (*Дейв*), що означає «бунтівник», тому таке конотативне значення по-іншому змальовує персонажа та особливість сюжету твору літератури [6].

Онім *Susan* із грецької має значення «лілія; допомога», характеризуючи персонажа як доброзичливу особу, що завжди рада допомогти [6]:

The next morning I called my friend Susan as the sun came up, begged her to help me [5].

Ім'я *Catherine* з грецької означає «чистота», що характеризує персонажа як «близьку, рідну» людину [6]:

That's my sister's name—Catherine. She's my one and only sibling [5].

Жіноче ім'я *Deborah* у перекладі з івриту має значення «бджілка», наділяючи героя літературного твору вмінням працювати [6]:

As my friend Deborah once advised me wisely: "Nobody ever died from splitting up furniture" [5].

Власне ім'я *Linda* у перекладі означає «чиста», характеризує героїню винятковою ніжністю та чистотою [6]:

Every morning when Linda and I come for breakfast and ask our sorrowful young/old Venetian proprietress about the weather report for the day, she cocks the fingers of her right hand like a gun, puts it to her temple, and says, "More rain" [5].

Чоловіче ім'я *Richard* має значення «сила, міць, хоробрість», описуючи героя як впевнену, хоробру особистість [6]:

Richard from Texas is not a guy who worries about a lot of stuff [5].

У кінострічках дериватом цього імені є онім *Richie* (*Річі*), що означає «еталон, багатство», характеризуючи персонажа заможною особистістю із винятковими зовнішніми рисами [6].

Рідкісне чоловіче ім'я *Wayan* із санскриту означає «енергія», що традиційно надається новонародженому первістку у кожній індонезійській сім'ї [6]:

There are basically only four names in Bali (higher-caste elites have their own selection of names) it's totally possible (indeed, quite common) that two Wayans would marry each other [5].

Онім *Felipe* із грецької має значення «друг», що характеризує персонажа товариську особистість у літературному творі [6]:

Felipe came over then—that was the Brazilian's name, Felipe [5].

Здебільшого у творах літератури використовується повна форма імені *Felipe*, проте у кінострічках трапляються випадки вживання деривату *Phil*, конотативне значення якого повністю відповідає денотативному [6].

Чоловіче ім'я *John* із івриту означає «благородний», що втілює у персонажа художнього твору щедрість та доброту [6]:

My friend John had to make a typically sarcastic comment, of course, about how long and sappy and emotional my letter had been, but then he donated money anyway [5].

Жіноче ім'я *Gloria* із латинської має значення «слава», втілюючи у персонажа вміння дати пораду [6]:

Famously, Gloria Steinem once advised women that they should strive to become like the men they had always wanted to marry [5].

У творах письменників вживання кожного власного імені продумане та виконує певну функцію. Адресант під час вибору власних імен приділяє значну увагу звучанню та експресивному потенціалу. Підбір онімів залежить від соціальної та естетичної позиції автора художнього тексту, а також загального рівня культури середовища, в якому живе персонаж твору [1, с. 143-144].

Власні імена персонажів відіграють важливу роль у створенні сюжету. У номінаціях головних персонажів поряд з іншими використовуються фонетичні стилістичні засоби, що сприяє не лише осмисленню образу, але також виділенню і запам'ятовуванню його імені [3, с. 17- 18].

Номінації персонажів, зокрема власні імена головних дійових осіб, переважно мають характеризуюче значення, що набувається на фонетичному, морфологічному і лексичному рівнях. Найменування, які перебувають на морфологічному рівні переважно характеризують національність персонажа та його якості (внутрішні чи зовнішні). При номінації головних персонажів художнього твору реалізуються основні функції власного імені в літературному тексті: ідентифікації і виділення його носія з ряду інших персонажів [3, с. 17-18].

Висновки. Власні імена у літературних творах відіграють специфічну роль, допомагаючи авторам найефективніше змалювати дійсність в ідейно-естетичних позиціях. Тривалий час основним терміном для позначення власних імен в художньому тексті є літературний антропонім. Літературними антропонімами називали усі власні імена при номінації персоніфікованих художніх образів, а інколи це були оніми, створені автором.

Однією з передумов реалістичності художнього твору є відповідність використаних власних імен закономірностям національної ономастичної системи. Певний інтерес представляє і процес входження англійських власних імен у літературний ужиток. Багато британських та американських письменників вели спостереження над іменами людей, ретельно працюючи над ономастичним матеріалом.

Вдало вибраний онім стає додатковим засобом характеристики персонажа, підсилює емоційне враження від літературного твору. Кожне літературне ім'я наділене певним стилістичним навантаженням, метою якого є виділити персонажа та надати йому виняткових рис зовнішності та характеру.

Власні імена, які входять в структуру художнього твору, органічно пов'язані з його змістом. Вивчення та дослідження літературної ономастики зумовлюють потребу глибшого розуміння художнього твору.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бережна М. В. Антропонімія дитячої літератури жанру фентезі / М.В. Бережна // Нова філологія. Збірник наукових праць ЗНУ. – 2007. – № 27. – С. 142 – 148.
2. Єрмолович Д. І. Власні імена на стику мов і культур/ Д. І. Єрмолович. – М.: Валент, 2001. - 200 с.
3. Нефьодова О.Д. Особливості лінгвостилістичної організації тексту британської літературної казки : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / О.Д. Нефьодова. – Х., 2001. – 18 с.
4. Українська мова: Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В.М. (співголова), Тараненко О.О. (співголова), Зяблюк М.П. та ін. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Вид-во «Українська енциклопедія» ім. М.П.Бажана, 2004 – С.438, 824.
5. Elizabeth Gilbert. Eat. Pray. Love: One Woman's Search for Everything across Italy, India, and Indonesia. Penguin Book Ltd, 352 pp.
6. [https://www.behindthename.com/Behind the name \(the etymology and history of first names\)](https://www.behindthename.com/Behind%20the%20name%20(the%20etymology%20and%20history%20of%20first%20names))

Лучко Х.

Науковий керівник – доц. Ярема О. Б.

ЖАНРОВІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНИХ МУЗИЧНИХ ПІСЕНЬ МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ

Постановка проблеми. Вагоме місце у культурних процесах ХХ століття належить масовій музиці. Однією з особливостей цього виду музики є орієнтація і відповідність смакам масового суспільства в мистецтві, здатність оперативно реагувати на зміни запитів його споживачів.

У науковій літературі також зустрічається поняття «музика масових жанрів». Г. Шостаק цим терміном називає музику, що має велику популярність, характеризується відносною легкістю сприймання, доступністю та дохідливістю. До цієї сфери, на думку ученого, належать естрада, танцювальні різновиди поп-музики, традиційна рок-музика, співана поезія [7; 4]. В. Березан до музики масових жанрів відносить джаз, рок-музику, авторську пісню, поп-музику, революційну музику, масову музику. Дослідниця вважає, що «сучасна музика масових жанрів» – продукт творчої діяльності, естетичні характеристики якого мають суб'єктивний характер і впливають на свідомість молоді людини» [2].

Проблемою жанрів у лінгвістичній науці займалися Н. Д. Арутюнова, А. Н. Баранов, М. М. Бахтін, А. Вежбіцька, В. Є. Гольдін, В. В. Дементьев, Г. А. Китайгородська, К. Ф. Сєдов, М. Ю. Федосюк, Т. В. Шмельова та ін. [5, с. 66]. В цілому можна виділити три основні точки зору стосовно поняття «жанру». Так, прихильники прагматичного напрямку розуміють мовний жанр як «вербальне оформлення типової ситуації соціальної взаємодії [5, с. 69]. Протилежної точки зору дотримуються представники структуралізму в лінгвістичній науці, наприклад, В. В. Дементьев, В. П. Москвін, М. Ю. Федосюк. Жанри – «абстрактні схеми, відвернуті від індивідуально-мовної конкретики» [6]. А. Вежбіцька виділяє третій підхід, який носить культурологічний характер: «мовні жанри. є одним із найкращих ключів до культури даного суспільства» [3, с. 111].

Складність і багатогранність проблематики дослідження жанрових особливостей проявляється через відмінності у роботах різних науковців, у відсутності єдиної класифікації та моделі застосування, що відкриває нові горизонти для більш глибокого і точного вивчення цього питання послідовниками.

Таким чином, **об'єктом** наукового аналізу є жанри англомовних музичних пісень, а **предметом** – їх лінгвокультурні особливості.

Мета статті – охарактеризувати жанрові особливості англомовних музичних пісень та способи передачі основних цінностей і концептів англомовної лінгвокультури.

Виклад основного матеріалу. Англомовний пісенний дискурс виділений як один з жанрів дозвільної комунікації молодіжної субкультури з властивими йому екстралінгвістичною (учасники, хронотоп, цілі, цінності, функції) та лінгвістичною (тематика, структура творів, лінгвосеміотичні засоби) специфікою.

Учасники пісенного дискурсу: слухач, виконавець і автор пісенного тексту, який бере участь опосередковано / безпосередньо у виступі. Мета англомовного пісенного дискурсу полягає в донесенні інтенції автора до слухача, наданні емоційного впливу для формування соціальної позиції і ціннісної орієнтації слухача, що відбивається в підборі лінгвосеміотичних одиниць дискурсу. Пісенний дискурс глибоко аксіологічний і суб'єктивний, представляючи цінності і антицінності англомовної молодіжної субкультури через специфічні образи, стиль життя, своєрідність світовідчуття.

Інтертекстуальність пісенного дискурсу проявляється в наявності загальних параметрів ліричних текстів: структури (куплет-приспів); єдиної тематики (любов, дружба, свобода, гідність); стійкого набору